თამთა რობაქიძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

საკ.ტელეფონი: 599 124 024

ელ. ფოსტა: robakidzetamta12@gmail.com

ხელმძღვანელი: გიორგი ამირანაშვილი, თსუ-ის ასისტენტ-პროფესორი

ხელოვნური ინტელექტის სამართალსუბიექტობა - მომავალი თუ უტოპია?

აბსტრაქტი

2018 წლის 23—25 ოქტომბერს მსოფლიოში ერთ-ერთმა ყველაზე ცნობილმა სააუქციონო სახლმა—„კრისტისმა“ (“Cristie’s”) გამართა საერთაშორისო აუქციონი, სადაც ნახატი —„ედმონდ ბელამის პორტრეტი“ (“portrait of Edmond Belamy”) 432,500 აშშ დოლარად გაიყიდა. ალბათ, ამ ამბავში უცნაურად არაფერი მოგეჩვენებათ, სანამ გაიგებთ, რომ აღნიშნული ნახატი ხელოვნური ინტელექტის მიერ იყო შექმნილი.

მაშ, რა განასხვავებს პროგრამას ადამიანისგან? სად გადის ზღვარი მოაზროვნე ადამიანსა და ხელოვნურ ინტელექტს შორის? ნუთუ, ხელოვნური ინტელექტი ,,ადამიანობას“ ითვისებს და გვპარავს... ის მომავლის ახალი სუბიექტია, თუ აბსურდული უტოპია?..

რა არის ხელოვნური ინტელექტი? - ამ კითხვაზე პასუხი იმდენად ვრცელია, რამდენადაც მისი შესაძლებლობები. ეს, შესაძლოა, იყოს მეცნიერება ისეთი ტექნოლოგიების შექმნის შესახებ, რომლებსაც შეუძლია ადამიანების მსგავსი აზროვნება. აღნიშნული ტექნოლოგია ადამიანების ფიქრის პროცესის შესწავლით ახერხებს ისეთი პრობლემების გადაჭრის უზრუნველყოფას, რომელსაც, ჩვეულებრივ, სტანდარტული ადამიანიც გადაჭრიდა, მაგრამ ტექნიკამ შეითავსა მისი დამხმარე ფუნქცია.

ხელოვნური ინტელექტის სისტემები, როგორც წესი, შექმნილია ადამიანების შემეცნებითი შესაძლებლობების სიმულაციისთვის და ეფექტიანობის, სიზუსტისა და ავტომატიზაციის გასაუმჯობესებლად სხვადასხვა სფეროში, მაგ., როგორიცაა მედიცინა (სადაც ეს უკანასკნელი, განსაკუთრებით ბოლო დროს, ძალიან დიდ წარმატებას აღწევს); ხელოვნება; იურისპრუდენცია; განათლება და სხვ.

ხელოვნური ინტელექტის მოქმედების სფერო, არც იმდენად ფართოა, როგორც ეს ერთი შეხედვით ჩანს. ის შემოსაზღვრულია იმ ვიწროინტელექტუალური ფარგლებით, რომელიც ადამიანმა, თავის დროზე, თავისივე ნებით დაუწესა და მორჩილია იმ ფარგლებისა, რომელსაც ადამიანი შემოუსაზღვრავს. ხელოვნური ინტელექტის საშიშროების საკითხის რელევანტურობა, არც ურიგოა და არც გადაუდებლად აუცილებელი. საჭიროა, იურისპრუდენციამ ,,ელექტრონულ პირს" დაუწესოს მოქმედების ფარგლები, სადაც, თავის მხრივ, არც ტექნოლოგიურ შეზღუდვას ექნება ადგილი და არც ადამიანის ძირითადი უფლებებისას.

საკვანძო სიტყვები: ხელოვნური ინტელექტი; სამართალსუბიექტობა; ელექტრონული პირი; ხელოვნური ნეირონი

შესავალი

როგორც პროფ. ჯონ მაკარტი (ხელოვნური ინტელექტის ერთ-ერთი ფუძემდებელი) თავის ნაშრომში მიუთითებდა, ხელოვნური ინტელექტი გულისხმობს პროგრამასა თუ კომპიუტერს, რომელიც ზუსტად ისეთივე ინტელექტუალურ ფუნქციას შეასრულებს, როგორსაც ადამიანი... ისე იაზროვნებს, როგორც ადამიანი.[1] ამასთან, ხელოვნური ინტელექტი არის ასევე მეცნიერების დარგი, რომელიც ფუნდამენტურად იკვლევს ინტელექტუალური პროგრამებისა თუ თანამედროვე კომპიუტერების შექმნის საკითხებს.

იდეა ჩანასახშივე „განწირული" იყო წარმატებისთვის. როცა ქმნი რაიმეს, რასაც ადამიანის გონებას უპირისპირებ, შეუძლებელია, ეს დარჩეს ყურადღების მიღმა.

თუკი მიზანია, შეიქმნას ადამიანის მსგავსი გონების მოდელი, მაშინ ჯერ ზუსტად უნდა ვიცოდეთ ადამიანის გონების მოდულაცია. კერძოდ, უნდა განისაზღვროს, როგორ სწავლობს, როგორ იღებს გადაწყვეტილებებს, როგორ აგვარებს პრობლემებს, როგორ სცემს პასუხებს დასმულ კითხვებს ადამიანი. სწორედ ამიტომ, მეცნიერთა აზრით, ხელოვნური ინტელექტი, როგორც სამეცნიერო დისციპლინა, უნდა დაყრდნობოდა ისეთ სამეცნიერო დარგებს, როგორიცა: ფილოსოფია, ფსიქოლოგია, მათემატიკა... და ასეც მოხდა.

---

[1] გაბისონია ზ, ინტერნეტსამართალი და ხელოვნური ინტელექტი, გამომცემლობა ,,იურისტების სამყარო", თბილისი, 2022 წ. გვ. 443.

თავის მხრივ, მე-20 საუკუნის მეორე ნახევარში პროფ. ჰერბერტ საიმონი მიიჩნევდა, რომ უახლოეს 20 წელიწადში მანქანები შეძლებდნენ ადამიანის ყველა ფუნქციის შესრულებას, მაგრამ პროფ. საიმონის პროგნოზი, საბედნიეროდ, არ გამართლდა.[2]

1990-იან წლებსა და 21-ე საუკუნის პირველ ათწლეულში ხელოვნურმა ინტელექტმა მისი განვითარების პიკს მიაღწია, მაგრამ მაინც ვერ ჩაანაცვლა ადამიანი.

თავის მხრივ, ხელოვნური ინტელექტის სრულფასოვანი ფუნქციონირებისთვის საკმარისი არ არის მხოლოდ „კარგი პროგრამის დაწერა“ , საჭიროა რობოტს, რომელიც ახორციელებს ხელოვნური ინტელექტის ფუნქციას, შეცნობილი ჰქონდეს გარე სამყარო, სფერო და ის წრე, რომელთანაც კონტაქტი უწევს.

აუცილებელია, რობოტს, რომელსაც გააჩნია ხელოვნური ინტელექტი, დახვეწილი ჰქონდეს სასაუბრო ენა და მარტივად შეეძლოს ადამიანებთან წერილობით თუ ვერბალურ კომუნიკაციაში შესვლა.

ერთ-ერთი აღიარებული განმარტების მიხედვით, ხელოვნური ინტელექტი— ეს არის რთული კიბერნეტიკული კომპიუტერულ-პროგრამულ-აპარატურული სისტემა (ელექტრონული, მათ შორის - ვირტუალური, ელექტრო—მექანიკური, ბიო—ელექტრო—მექანიკური ან ჰიბრიდული), რომელსაც გააჩნია კოგნიტურ—ფუნქციური არქიტექტურა და საკუთარი ან ფარდობითად დაშვებადი საჭირო მოცულობის სწრაფმოქმედი გამოთვლითი სიმძლავრეები.[3]

1. ხელოვნური ინტელექტის სამართლებრივ სუბიექტად ცნობის საკითხი

როცა საკითხი ადამიანის ჩანაცვლების საფრთხეს ეხება, აუცილებელი ხდება რეგულაციების დაწესება და იმ ფარგლების შემოსაზღვრა, რომელშიც გაკონტროლირებადი იქნება ელექტრონული სამყაროს მოქმედება. მით უფრო მაშინ, როდესაც ამბობენ, რომ 21-ე საუკუნე ალგორითმის საუკუნეა და ადამიანები და ცხოველებიც კი ალგორითმები არიან.[4]

ადამიანები მათთვის გაუცნობიერებლად ისე იყენებს ხელოვნურ ინტელექტს, ამის გაცნობიერებასაც კი ვერ ასწრებენ. ცნობილი მაგალითის მიხედვით, ხელოვნური ინტელექტი და ალგორითმია ყოველდღიურად გამოყენებად ყავის აპარატებში,

---

[2] იქვე,

[3] Ponkin A. V., Redkina A. I. Artificial intelligence from the point of view of law. Vestnik RUDN. Series: Legal Sciences, 2018, გვ. 94- 95.

[4] Harari Y. N. Homo Deus. A Brief History of Tomorrow, 2015. გვ. 125.

რომლებიც მომხმარებლის სურვილისამებ, არჩევენ ყავაში რძის, სიტკბოს თუ ნაღების შემცველობას —ეს პროცედურა, რომელიც ყველასთვის ნაცნობია, ალგორითმია.[5]

თუმცა, მეცნიერების უკანასკნელი მიღწევები აჩვენებს, რომ როგორც ყავის აპარატში დამონტაჟებული პროგრამაა ალგორითმი, ამ აპარატზე თითის დამჭერის და ყავის დამლევი ადამიანიც ალგორითმია.[6]

იმისათვის, რომ ხელოვნური ინტელექტის სუბიექტად ცნობის საკითხი ვაღიაროთ, ალგორითმთან ერთად საჭიროა, რომ მას გააჩნდეს აზროვნება. უზოგადესი ცნების თანახმად, აზროვნება არის წმინდად კოგნიტური პროცესი, რომელიც გულისხმობს შეცვლილ გარემოებებში სწრაფ პოზიციონირებას, ახალ სიტუაციებში ორიენტირებას და ამოცანის გადაჭრის უნარს.

ხელოვნური ინტელექტისგან განსხვავებით, ადამიანის გონებას შეუძლია, რომ ინფორმაციულ ვაკუუმშიც მოახდინოს ოპერირება და იპოვოს გამოსავალი. ხელოვნური ინტელექტი „აზროვნებს“ მანამ, სანამ ამის გასაქანს ადამიანის მიერ მიწოდებული ინფორმაცია აძლევს. ხელოვნურ ინტელექტს არ შეუძლია განავრცოს აზროვნება. ე.ი., ვერ მოსთხოვ იმას, რაც უბრალოდ მას არ „ასწავლეს“. განსხვავებით ადამიანისგან, რომელსაც მაშინაც კი შეუძლია განავითაროს მსჯელობა, როცა, რეალურად, კოგნიტური ელემენტი მნიშვნელოვნად დაბალია.

ამისდა გამო, ხელოვნურ ინტელექტს, როგორც ერთ—ერთ დახვეწილ პროგრამას — მაგრამ არა ადამიანს, ვერ ექნება პრეტენზია სამართალსუბიექტობაზე.

2. ხელოვნური ინტელექტის სამართლებრივი სტატუსი

მიუხედავად ზემოაღნიშნული არგუმენტებისა, მაინც არ წყდება დისკუსიები ხელოვნური ინტელექტის სამართლის სფეროში შეჭრასთან დაკავშირებით.

როგორც მეცნიერებაში ცნობილია, ადამიანს, როგორც სამართლის ერთადერთ სუბიექტს, სამი ძირითადი რევოლუციის გადატანა მოუწია. პირველ რევოლუციას „კოგნიტურ რევოლუციას“ უწოდებენ (დაახლ. 70,000 წლის წინ); მეორეს— „სასოფლო — სამეურნეო რევოლუცია (დაახლ. 500 წლის წინ) და მესამეს— ,,სამეცნიერო რევოლუციას“ (დაახლ. 500 წლის წინ —დღემდე). ამ იდეოლოგიის თანახმად, სწორედ

[5] გაბისონია ზ, ინტერნეტსამართალი და ხელოვნური ინტელექტი, გამომცემლობა ,,იურისტების სამყარო“ , თბილისი, 2022 წ. გვ. 459.
[6] იქვე, გვ. 467.

„სამეცნიერო რევოლუცია“ დაედო საფუძვლად ახალი სუბიექტს—იურიდიული პირის წარმოშობას.[7]

როგორც მეცნიერი ლოურენს სოულუმი აღნიშნავს, „ხელოვნური ინტელექტი ამტკიცებს, რომ ის პიროვნებაა და, შესაბამისად, მას პრეტენზია აქვს გარკვეულ კონსტიტუციურ უფლებებზე“[8]

საინტერესოა, შეძლებს თუ არა რომელიმე სახელმწიფო გარისკოს და ხელოვნური ინტელექტი ოფიციალურად გამოაცხადო სამართლის სუბიექტად, მიანიჭოს მას კონსტიტუციით გათვალისწინებული ძირითადი უფლებები და თავისუფლებები და გაავრცელოს მასზე კანონმდებლობის სრული პაკეტი?..

ამ საკითხს საუკეთესოდ ეხმიანება გერმანიაში მომხდარი გახმაურებული ე.წ. „სიმენსის“ შემთხვევა. ცნობილმა გერმანულმა კომპანიამ— „სიმენსმა“ მიმართა გერმანიის ფედერალურ საპატენტო ორგანოს კონკრეტული ტექნოლოგიის დაპატენტების მიზნით. საპატენტო ბლანკში ერთ-ერთი გრაფა, სადაც გამომგონებელი უნდა მიეთითებინათ,

ცარიელი დარჩა, რადგან მისი შემქმნელი არა სუბიექტი, არამედ ხელოვნური ინტელექტი იყო. საპატენტო ორგანოს მიერ განაცხადი დახარვეზებული იქნა, რადგან მითითებული არ იყოარსებითად მნიშვნელოვანი ინფორმაცია —შემქმნელის ვინაობა. თავის მხრივ, ვერც კომპანია ვერ ახერხებდა რაიმის მითითებას, რადგან გერმანული კანონმდებლობის მიხედვით, „გამომგონებელი“ მხოლოდ ადამიანი, ე.ი., სამართლის სუბიექტი უნდა ყოფილიყო და ხელოვნური ინტელექტის მითითება ვერც თეორიულად და ვერც პრაქტიკულად ვერ მოხერხდებოდა.

საქმე სასამართლომდე მივიდა. გერმანიის ფედერალურმა სასამართლომ გამოიკვლია საქმის არსებითი გარემოებები, მოქმედი კანონმდებლობა, დოქტრინა და საქმის ამგვარი გადაჭრა ამჯობინა: დადგინდა, რომ მოქმედი კანონმდებლობის შეცვლამდე, ანუ მანამ, სანამ ხელოვნური ინტელექტი სამართლის სუბიექტის სტატუსს არ შეითავსებს, მხარეები მოცემულობას უნდა დამორჩილებოდნენ. გადაწყდა, რომ გამომგონებლის გრაფაში უნდა მიეთითებინათ თვითონ ხელოვნური ინტელექტის

---

[7] ცნება ,,იურიდიული პირი“ გერმანული წარმოშობისაა და პირველად გამოყენა გუსტავ ჰუგომ 1798 წელს გამოცემულ წიგნში ,,ბუნებითი სამართლის, როგორც პოზიტიური სამართლის ფილოსოფიის, სახელმძღვანელო“. მასთან ერთად ცნებასმიაწერენ მეორე გერმანელმეცნიერს, პანდექტიკის მეცნიერების ფუძემდებელს გეორგ არნოლდ ჰაიზეს, რომელმაც 1807 წელს გამოცემულ წიგნში დეტალურად განიხილა და სისტემაში მოაქცია იურიდიული პირების ცნება სამოქალაქო სამართლის სუბიექტებთან კავშირში. იხ: Hugo G. Lehrbuch des Naturrechts al seiner philosophie des positive Rechts, Berlin, 1798; Schnitzer H., Die juristische perdon in der kodifikationsgeschichte des AGBGB, 1965.

[8] Galasso A., Hong L. Punishing Robots: Issues in the Economics of Tort Liability and Innovation in Artificial Intelligence, 2018. გვ. 5.

შემქმნელების გვარ(ებ)ი. ამასთან, იქვე უნდა გაკეთებულიყო დათქმა, რომ გამოგონება შექმნილია ხელოვნური ინტელექტის მიერ.[9]

სხვა მაგალითად გამოდგება ხელოვნური ინტელექტის შეჭრა სახელოვნებო სფეროში, მის მიერ შექმნილი ნახატები, ლექსები თუ მუსიკები და აღნიშნულთან დაკავშირებული პრობლემები საავტორო უფლებების დაცვის ჭრილში. ამ უკანასკნელის მაგალითია — „ედმოდ ბელამის პორტრეტი“ (“Portrait of Edmond Belamy”), რომელიც, როგორც შესავალში აღინიშნა, ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილი სააუქციონო სახლის — „კრისტის“ — მიერ გამართულ აუქციონზე 2018 წლის შემოდგომაზე 432, 500 აშშ დოლარად გაიყიდა.[10]

3. „ელექტრონული პირი“ - მომავლის ახალი სუბიექტი

როგორც ჩანს, ხელოვნური ინტელექტის განვითარება იურისტებს აიძულებს, გადახედონ სუბიექტების კლასიკურ ორწვეროვან აღქმას (ფიზიკური და იურიდიული პირების სახით). იმ შემთხვევაში, თუ ხელოვნური ინტელექტის თვითმყოფადობა მიაღწევს განვითარების იმ დონეს, რომ დამოუკიდებლად შეძლოს პროდუქტის შექმნა, საჭირო გახდება მისი საფუძვლიანი საკანონმდებლო რეგლამენტირება და მეტიც, დღის წესრიგში დადგება მისი სამართალსუბიექტად ცნობს საკითხი. თუკი, ერთ დროს, იურიდიული პირის სამართლებრივი ფიქციაც წარმოუდგენელი იყო საზოგადოებისთვის, არ არის გამორიცხული, ახლაც მსგავს შემთხვევასთან გვქონდეს საქმე. თუკი არსებობს სამართლებრივი ფიქცია იურიდიული პირის სახით, რატომ არის გამორიცხული, არსებობდეს თვისობრივად ამავე პროტოტიპის ელექტრონული პირი?!

მსგავსი საკითხი განხილულ იქნა ჯერ კიდევ 2016 წელს ევროპარლამენტში, მაგრამ ამ იდეას მხარი არ დაუჭირეს. მოწინააღმდეგეთა მთავარ არგუმენტად ინდუსტრიის ზედმეტი ბიუროკრატიზაცია დასახელდა.[11]

პროფ. ბუკჰარდ შაფერი ამბობდა, სამართლის თეორიაში ტერმინ „ელექტრონული პირის“ გაჩენა საკმაოდ ბუნდოვანი და არაკორექტული იყო სხვა პროფესიის წარმომადგენლებისათვის და დაბნეულობას იწვევდა მათში ეს საკითხი, მაგრამ

---

[9] <https://www.siemens.com/global/en/company/stories/artificial-intelligence.html . >, [ბოლონახვის თარიღი 7/12/2024].

[10]<https://www.christies.com/search.>, [ბოლონახვის თარიღი 4/12/2024].

[11] <https://www.vdma.org/robotik-automation.>, [ბოლონახვის თარიღი 4/12/2024].

იურისტებისთვის ამ ტერმინის შემოტანა ისეთივე პრაქტიკული მნიშვნელობისაა, როგორც თავის დროზე ,,იურიდიული პირის“ ცნების შემოტანა მოხდა.[12]

ნებისმიერ შემთხვევაში, ხელოვნური ინტელექტის ავტონომიურობა მოარღვევს მართლწესრიგში უკვე დამყარებულ წყობას. მიუხედავად იმისა, რომ, ერთი მხრივ, სახეზეა ტექნოლოგიური პროგრესი, ხოლო, მეორე მხრივ, სახეზეა სამართალში ახალი სუბიექტის ცნობის საკითხი, რაც ამჟამად რამდენად მიზანშეწონილია — არავინ იცის. უნდა გავითვალისწინოთ, რომ ადამიანისთვის მინიჭებული ძირითადი უფლებები არ შეიძლება გარდაიქმნას მექანიკურ კოდად.[13]

ამასთან, უნდა აღინიშნოს, რომ ხელოვნური ინტელექტი ჯერ კიდევ ძალიან აშინებს ადამიანებს. ამის ნათელი მაგალითია მასშტაბური პროტესტი ერთ-ერთი ახალი პროდუქტის, GPT 4-ის მიმართ.

ერთი კი უნდა ითქვას, რომ მომავალში ელექტრონული სამყაროს გარდაუვალი განვითარება წარმოუდგენელ იმპულსებს მისცემს საკანონმდებლო ცვლილებებს და აბსოლუტურად მოსალოდნელია, რომ თვისობრივად გადაისინჯოს მომავლის კანონმდებლობა.

4.ხელოვნური ინტელექტის სამართლებრივი გამოწვევები და მისი სამართალსუბიექტად აღიარების საკითხი ქართულ რეალობაში

როგორც ნაშრომში უკვე არაერთხელ აღინიშნა, ხელოვნური ინტელექტის ერთბაშად განვითარება და, მით უფრო, მისი სამართალსუბიექტად ცნობის საკითხი, უამრავ საფრთხესთან არის დაკავშირებული. თუ გადავხედავთ სტატისტიკას, მივხვდებით, რომ ხელოვნური ინტელექტის სფეროში მოწინავე ქვეყნებიდან ყველა განვითარებული სახელმწიფოა. საქართველო კი განვითარების სტადიაზე იმყოფება. ყველა სახელმწიფოს, რომელიც თავს ხელოვნური ინტელექტის განვითარების მაღალი სტანდარტით იწონებს, აქვს კარგი წარსულის გამოცდილება. საქართველო პოსტ საბჭოთა ქვეყანაა და ობიექტური მიზეზებიდან გამომდინარე, ის, ტექნოლოგიური თვალსაზრისით, ჩამოუვარდება სხვა განვითარებულ სახელმწიფოებს. ამასთან, ქვეყანაში ინოვაციის დანერგვას სჭირდება შესაბამისი დრო. მანამ, სანამ ქართულ კანონმდებლობაში ხელოვნური ინტელექტის, როგორც სამართალსუბიექტის, ცნებას შევიტანთ — საჭიროა ქვეყანაში შექმნილი იყოს გარკვეული სახის სამართლებრივი კულტურა. საქართველოში სულ რამდენიმე კვლევაა ხელოვნურ ინტელექტთან დაკავშირებით ჩატარებული. კვლევების

[12] Solum L.B. Legal Personhood for Artificial Intelligences // North Carolina Law Review. 1992. Vol. 70 №4. P. 1231 – 1287. P. 1257.

[13] Draft Report with recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics (2015/2103(INL)), 31.05.2016 / Committee on Legal Affairs / European Parliament; Rapporteur: Mady Delvaux //. 22 p. გვ. 5.

თანახმად, საჭიროა ხელოვნური ინტელექტის პოტენციალის მაქსიმალური გამოკვეთა.[14]

ამასთან, კვლევის შედეგად გამოირკვა, საქართველოში საჯარო დაწესებულებებიდან ხელოვნური ინტელექტის პროგრამას იყენებს ხუთი ინსტიტუცია:

1. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო და მის მმართველობაში შემავალი სსიპ საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ცენტრი 112;
2. საქართველოს გენერალური პროკურატურა;
3. სსიპ საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია;
4. სსიპ განათლების მართვის საინფორმაციო ცენტრი;
5. სსიპ განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი.

თუმცა, აღსანიშნავია, რომ დღესდღეობით, ხელოვნური ინტელექტის პროგრამას იურიდიული დახმარების სამსახურიც აქტიურად იყენებს.

აღნიშნული ინფორმაცია ცხადყოფს, რომ საქართველოს ჯერ კიდევ ბევრი მუშაობა სჭირდება ხელოვნური ინტელექტის განვითარებაზე.

დასკვნა

ხელოვნური ინტელექტი კაცობრიობის თავსატეხია. ერთი კი ცხადია — ხელოვნური ინტელექტისა და თანამედროვე ტექნოლოგიების შეუჩერებელი განვითარება დღის წესრიგში მძაფრად დააყენებს მისი სამართალსუბიექტობის საკითხსაც.

საქართველოს კანონმდებლობა არ უკრძალავს საჯარო უწყებებს ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებას, მაგრამ მთავარია, ყველა გამომყენებელმა იცოდეს მისი ფარგლები. უფრო ზუსტად, ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება მრავალ სფეროშია შესაძლებელი.ეს კი უნდა მოხდეს სიკეთის მიღების მიზნით და პროგრამა ადამიანმა თავისივე ხელით არ უნდა აქციოს პრობლემად.

2023 წელს ხელოვნური ინტელექტის სწრაფი განვითარების პარალელურად, ტექნოლოგიურ წრეებში ღია წერილი გავრცელდა, რომლითაც ხელმომწერები ტექნოლოგიურ ლაბორატორიებს მოუწოდებდნენ, მინიმუმ 6 თვით შეეჩერებინათ ხელოვნური ინტელექტის ერთ-ერთ ახალ პროექტზე, GPT 4-ზე მუშაობა, რადგან მათი

---

[14] იხ. ენუქიძე ნ., დგებუაძე მ. (კვლევის ხელმძღვანელები). „ხელოვნური ინტელექტის განვითარების ეროვნული სტრატეგიის შემუშავების საჭიროება საქართველოში." ბიზნესისა და ტექნოლოგიების უნივერსიტეტი.

თქმით, ამ სფეროს მძლავრი სისტემები მხოლოდ მაშინ უნდა განვითარდეს, როცა დავრწმუნდებით, რომ, ერთი მხრივ, მის განვითარებას დადებითი შედეგები მოჰყვება, ხოლო, მეორე მხრივ, მის კონტროლს შევძლებთ. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ღია წერილის ავტორები და მასზე ხელმომწერები სახელმწიფოებს ხელოვნური ინტელექტის განვითარებაზე მორატორიუმის გამოცხადებას აიძულებდნენ. ხელმომწერებს შორის იყვნენ ილონ მასკი, ხელოვნური ინტელექტის ნათლიად წოდებული, მეცნიერი ჯოფრი ჰინტონი და სხვ.

კვლევის შედეგად, დადგინდა, რომ ამ ეტაპზე, ადამიანი ან ხელოვნური ინტელექტი — ასეთი უკიდურესობა არ არსებობს და რომც არსებობდეს, აუცილებლად კრახით დასრულდება, რადგან ერთხელ უკვე იყო მცდელობა, ხელოვნურ ინტელექტს ჩაენაცვლებინა ადამიანი ისეთ სფეროში, რომელიც მათემატიკასთან და ფორმალურ სიზუსტესთან არის დაკავშირებული, მაგრამ არ გაამართლა. თუმცა, აუცილებლად უნდა აღინიშნოს, რომ პროფესიები, რომლებიც შეიცავს რუტინულ სამუშაოს, მომავალში აუცილებლად გახდება ხელოვნური ინტელექტის მოწყვლადი ჯგუფი.

მეორე მხრივ, საქართველოში ხელოვნური ინტელექტის ეროვნული სტრატეგიის მიღება საშუალებას მისცემს ქვეყანას —არა მხოლოდ რეგიონში, არამედ პოსტსაბჭოურ ქვეყნებს შორისაც ციფრული სერვისების მქონე მოწინავე ქვეყანა გახდეს.

იმ შემთხვევაში, თუ ხელოვნურმა ინტელექტმა განვითარების შეუქცევად სტადიებს მიაღწია, საქართველო იძულებული გახდება ფეხი აუწყოს ტექნოლოგიურ აღმასვლას. მაგ., ცხადია, ხელოვნური ინტელექტი ვერ ჩაანაცვლებს მოსამართლეს, მაგრამ რატომ არის მიუღებელი, მან მოსამართლეს გაუწიოს ასისტენტის ფუნქცია, საკუთრივ, მოუძებნოს კონკრეტული შემთხვევის მსგავსი სასამართლო გადაწყვეტილებები, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ დამკვიდრებული პრაქტიკები და ა.შ., ანუ, დაეხმაროს კონკრეტული პროფესიის წარმომადგენლებს ასისტირებისა და ანალიტიკის ნაწილში.

ამდენად, არავინ უარყოფს ხელოვნური ინტელექტის სიკეთეს სამართლებრივ თუ სამედიცინო ჭრილში, მაგრამ ეს სიკეთე არ არის აბსოლუტურად დაცვადი. იმის გამო, რომ ელექტრონული პირი ადამიანს გარკვეული სახის დახმარებას უწევს, არ აძლევს საშუალებას, ჰქონდეს პრეტენზია მის ჩანაცვლებაზე.

ამ საკითხის ამოსავალი წერტილია, რომ ხელოვნური ინტელექტის შემქმნელებმა გაითვალისწინონ ერთი მთავარი გზავნილი —ხელოვნურ ინტელექტს ყველაფერი არ შეუძლია. პროგრამამ უნდა იცოდეს სად მთავრდება მისი შესაძლებლობები და შეეძლოს ადამიანისთვის იმის თქმა, რომ მას კონკრეტული დავალების შესრულება მის ძალებს აღემატება.

ბიბლიოგრაფია

1. გაბისონია ზ., ინტერნეტ სამართალი და ხელოვნური ინტელექტი, გამომცემლობა ,,იურისტების სამყარო“ , თბილისი, 2022 წ.

2. ენუქიძე ნ., დგებუაძე მ. (კვლევის ხელმძღვანელები). ,,ხელოვნური ინტელექტის განვითარების ეროვნული სტრატეგიის შემუშავების საჭიროება საქართველოში.“ ბიზნესისა და ტექნოლოგიების უნივერსიტეტი.

3. Draft Report with recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics (2015/2103(INL)), 31.05.2016 / Committee on Legal Affairs / European Parliament; Rapporteur: Mady Delvaux //.

4. Galasso A., Hong L. Punishing Robots: Issues in the Economics of Tort Liability and Innovation in Artificial Intelligence, 2018.

5. Harari Y. N. Homo Deus. A Brief History of Tomorrow, 2015.

6. Ponkin A. V., Redkina A. I. Artificial intelligence from the point of view of law. Vestnik RUDN. Series: Legal Sciences, 2018.

7. Solum L.B. Legal Personhood for Artificial Intelligences // North Carolina Law Review. 1992. Vol. 70 №4.

8. https://www.siemens.com/global/en/company/stories/artificial-intelligence.html . >, [ბოლონახვის თარიღი 7/12/2024].

9. <https://www.christies.com/search.>, [ბოლონახვის თარიღი 4/12/2024].

10. <https://www.vdma.org/robotik-automation.>, [ბოლონახვის თარიღი 4/12/2024].